

K. L.

V i r u

Malevlane

Toimetus ja tallus:
Rakvere Viru Maleva staap
Telefon 8.

Kuulutuste hind:
Kuulutuste küljel 3 s. veeru mm.
Esiküljel . . . 8 . . .
Teksti sees . . . 12 . . .

Ilmub kaks korda kuus.

Teilmise hind:
postiga 1 kroon aastas.

Tellimisi võtavad vastu peale
maleva staabi kõik kompaniide
päälikud ja naiskodukaitse jaos-
kondade esinaised.

Nr. 6

Neljapäeval, 13. veebruaril 1936. a.

VIII aastakäik.

Oma tähiste poole sini-must-valge lipu all!

On jälle saabumas üks neist otustavaist hetkeist, mil meie põline, ajalookeerdkäikudest ning tormidest karastatud rahvas oma juhtide tõsiseid sõnu tähele pannes peab otsustama: kas olla või mitte olla uhke, iseseisev, ennast valitsev rahvas Euroopa rahvaste peres. Võime olla sama uhked, kui omal ajal spartalased ja vankumatult läbi viia oma rahva igivanu igatsusi — olla ja jääda Läänemere ilusai kaldal enda peremeesteks. Meie suur, täis võitlusi minevik kohustab: oskasid ju meie sangarid võita ümera väljadel lääne isandaid, murduda uhkes võitluses, surres Paala kallastel ja Jüri ööl, suutsime hambaid kiristades kannatada orja õist ülivõimu, jäädes hinges vabaks võõrast kultuurist, ja kui aeg täis sai, oskasime vabastada rahvaste heitluste päevil palju kannatanud isamaa iseseisvaks vabariigiks, ning teda kaitseda ta sünniaastail.

Kas polnud need meie ise, meie isad ja vennad, kes põrmuks löid uhke rüütlite väe Võnnu all, pestes seega veres puhtaks Paala ja Jüri öökaotused. Eks olnud need meie parimad pojad, kes väljalõid Sarmaatia legendiku hundid meie riigi rajadelt, ning seisid võitmatu vallina Narva all. Meie kaitseväge elav rind oli see

vall, mille vastu purunesid arvutud vaenlase vägede tormijooksud. 18 a. jooksul on orjakojust väljunud rahvas loonud, ehitanud riigi, kelle majanduslist ja omakultuuri edu imestavad juba suurendki rahvad. Meid juhtinud ja praegu juhtivad riigimehed, kes võimelised on olnud meie riigilaeva läbi viima ka kõige keerulisematest poliitilistest keerdtormidest, kutsuvad meid. Oma elutööga on nad omanud rahvaste ja riikide juhtide hulgas aukoha.

Oleme loonud endale sini-must-valge lipu all oma kultuuri kindlad ja uhked tähised, millede poole tuleb püüda, et saavutada suurt sisemist jõudu. Sellist jõudu, millest ammutab rahvas võitluspäevil oma sauri-ma vastupanu. . .

Kui on tõusmas idast punased aurud ja läänest pruunid lõhnad ning kuulduv jälle rüütlite kannuste kõlinat, ning nende hobuste norskamist, siis tõstame kui üks mees kõrgele oma sini-must-valge lipu ja lähme enda hallpäiste juhtide kutsel võitlustesse enda riiklise olemas-olueest! Kes eest ei kao, tallatakse maha, teda hävitab elu ja meie rahva vaba olemise õigus.

Enda rahva õiguste ja isamaa eest võideldes laulame uhkelt:

— „Eesti rahvas ei ole laast jändrikust männist, mis on jäetud luiteliivale, vaid võidukas mastipuu, tormis ja tuules.“

(H. Visnapuu.)

Ja kui meie oskame ja mõistame õigel ajal ühes minna oma juhtidega — päästame endid ja oma palju kannatanud isamaa. Siis teame ja tunneme:

— „Nagu väike planeet suurte taevakehade keskel, — tasakaalustet looduse jõuga, rändab Eesti.“

(H. Visnapuu.)

„Tõsta lipp — me sini-must-valge trikoloor“ ja otsusta rahvas 23., 24. ja 25. veebr. s. a. oma iseseisev ennast valitsev püsiv rahvusriigi kord paljudeks aastateks. Aasta kümneid kodumaa õnne ja vabaduse eest võitluste tules halliks läinud Riigivanem kutsub looma rahvahääletusega parimat korda — õilsama tuleviku nimel.

Täitkem noor ja vana seda soovi — hääletades 23., 24. ja 25. veebr. s. a. Rahvuskogu kokkukutsumise poolt!

9. II 36.

ARNOLD LIIV,
„N.K.“ Rakvere 1 malevk.
vanema abi.

Hoolitsege, et kõik kodanikud oleksid teadlikud

23., 24. ja 25. veebruari s. a. ülesannetest.

Maaga seotud kaitseliitlaste ja kodanikkude elulised huvid nõuavad poolt hääletamist.

17 aastasel riigivalitsemise praktilisel selgusid meie põhiseaduste puudused. Esimene põhiseadus varustas riigikogu piiramata võimuga ja valitsus jäi tema mängukanniks, kuna praegune osad valietab: kõik võim on antud riigivanemale ja rahvaesitusele jäetud vaeslapse koorukene. Mõlemad põhiseadused oma proportsionaalse valimisviisiga annavad erakondadele võimuahnitsemiseks ja ühe kihi teise vastu ässitamiseks võimalused, nii et varsti oli terve rahvas „silm silma, hammas hamba vastu? Püüti ilmsikstulnud esimese põhiseaduse vigu kahel rahvahääletusel parandada, mis aga nurjus erakondade kokkuleppimatusest.

Juhust kasutasid vapsid, seadsid kiiruga kokku oma põhiseaduse muutmise kava, ja et ummikust peaseda, võeti see vastu kainema kaalumisetä. Vapsid juubeldasid selle seaduse vastuvõtmise järele ja kavatsesid kohe asuda temas ettenähtud presidendi piiramata võimu kasutamisele ning oma meeste kohtadele upitamisele, millest meie elutark riigivanem K. Päts kogu maa õnneks õigel ajal kriipsu läbi tõmbas.

Nüüd seisame tõsise ülesande ees: peame riigivanema soovil 23., 24. ja 25. veebruari rahvahääletamisel ütlema, kas tahame Rahvuskogu kaudu parandada põhiseadust, tasandada sealt künkad, mille otsa oleme kormistanud, kindlustada püsivalt oma rahvusriiklikku riigikorda ning rahu, või tüürime oma saatuse ja riigilaeva sarnasele karile, millel kavatsesi teda hukutada läinud aasta 8. detsembril? Kas loome endile ka edaspidi veriseid vennaveristamisi, nagu 1. dets. 1924. a., või paneme maksma kindla korra ja sisemise rahu?

„Aga“, öeldakse, „praeguse puuduliku põhiseadusega on kaks aastat maad hästi valitsetud, valitsus ja maa võisid rahulikult tööd teha, palju vajalikke uuendusi on maksmapandud — mis meil paremat vaja?“

Õige! See kõik on nii. Halbade seadustega võib ka hästi valitseda — on olnud valitsejatest. Meie riiki juhivad praegu ennastalgavalt omakasupüüdnud mehed, auväärilised patrioodid riigivanem K. Päts ja ülemjuhataja J. Laidoner, kes või-

mu kasutavad äärmise ettevaatusega ja kõik oma jõu rakendavad rahva teenistusse andumuse ja soojusega.

Aga kes vastutab, et see ka tulevikus nii jääb? Kui kergesti ei võis sattuda riigi etteotsa võimuahne inimene, kes tüürikese ajaga võib purustada, mis vaevaga ehitatud. Vaadake, see ongi, mis meie hallpäisele riigivanemale pikemat aega pole rahu annud ega anna ja nüüd meie poole pöörab, et rahvahääletusega rahvuskogu kaudu ohtliku kivi teelt kõrvaldaksime. Ma pöördun peamiselt maa-kaitseliitlaste ja hääletajate poole. Te olete enamikus põlluga seotud. Teie töö on raske, tõsine, kandev. See on teid kasvatanud kaineteks mõtlejateks, kes igast ässitusest tuld ei võta. Teil on murrangute puhul palju kaotada, sellepärast istu enne hääletamist maha, mõtle ja tee olukord enesele selgeks!

Peremees, sul pole küll kerge, aga just viimane valitsus, kes tüürikest aega sai segamatult tööd teha, on rohkem kui endised, võimalust mööda püüdnud su seisukorda parandada põllutoodete ja karjasaaduste hindade kindlustamise ja teiste abinõudega.

Põllutööline, su tasu on püütud tõsta, on teoksil su kindlustamine õnnetuste ja vanaduse vastu.

Teadke kõik maaharijad, et maa-seadus andis meile 85.000 uut majapidamist, kus loodi elamisvõimalusi 300.000 inimesele. Uuteks pärisperemeesteks on saanud 62.000 maapidajat.

„Meie muld on meie kuld! Selle mulla pärisperemeheks võib ennast eestlane jälle nimetada uhkusega aastasaajandite järele.

Teadke aga ka seda, et võite kergesti kaotada peremehe õigused, kui hääletate põhiseaduse parandamise vastu ja lähete ühes vooluga, kel on sidemed me ajalooliste vastastega, kes oma piirita võimuahnitsemisega müüvad isamaad, kes omale võetud ilusast nimest hoolimata olid valmis 8. detsembril vennaverd valama ja riiklikku korda purustama.

Vanad kui ka noored põllumehed, eriti asunikud, ega te unustanud ole, et vapside programmis põllumajanduslike laenude kiire-sissenõudmise punkt seisis, mis just teie rinna vastu terava noolena oli sihitud! Kas ei tähenda see teie kohtadelt väljajamist ja maa sahkendamist endiste omanikkude kätte?

Kõiki neid ähvardavaid ohte ja pa-

hesid aitab kõrvaldada korralikult parandatud põhiseadus.

Kui küündja ajab kõvera vao, ta õgvendab selle. Miks ei peaks meie oma kõverat põhiseadust õgvendama, millest on olnud me eneste, terve rahva ja riigi julgeolek, kord, rippumatus ja iseseisvus. Liig raskete ohvritega oleme selle võidelnud, et kergemeelselt lasta libiseda käest.

Sellepärast — soojalt usaldades oma armastatud riigivanema algatust, hoida rahvusriiklikku riigikorda ja luua tasakaalustatud võimu, läheme viimasele, keegi ei jää koju, 23., 24. ja 25. veebruaril hääletamiskastide juurde ja anna hääled poolt!

A. LEPIK,

V.-Maarja mlvk. prop. pealik.

Eestlane, Isamaa kutsub sind!

Aeg kaob kiirelt . . . Lähenevad 23., 24. ja 25. veebr. 1936. a. — ootus- ja lootusrikkad ajaloolised päevad Eestile. Peagi tuleb meil kõigil jälle otsustada, nagu Vabadussõjaski: olla või mitte olla?!

Kaunimatest kaunim ja suurimaist suurim õigus — ise olla oma maa ja rahva saatuse üle otsustajaks! Armastad Eesti kodanikud, peatagem nüüd hetkeks oma igapäevaseis askeldusis ja mõtelgem oma kallile kodumaale, Vabale Eestile Läänemere rannikul! Mõtelgem oma maa ja rahva minevikule, 1. dets. 1924. a. ja 8. detsembrile 1935. a.!

Kui meie tahame, et kord ajalugu kõneleks ülistavalt-kiitvalt, Eesti auks ja uhkuseks, eeltähendatud päevist; kui meie tahame endile kindlustada iseseisva ja vankumatu olemise Läänemere rannikul, siis näidakem, et meis pesitseb suur ja võimas mehe- ja üksmeel. Näidakem seda meie kasvavale põlvele, noortele; näidakem seda kogu haritud maailmale! Selgitagem kõikjal ja müristagem kõrvu kõigile ainult ühe vastuse: olla! Kuulgem siis Isamaa kutset: kõik välja ja kastide juurde eeloleval rahvahääletusel, käes relvana vaid sedel „poolt“ — Eesti ilus ja lootusrikas õnn ja tulevik!

Kes teisiti mõtleb, kes koju jääb, — ei see pole eestlane, selle sõna uhkemas ja kaunimas mõttes. Eestlane, Isamaa kutsub sind!

Johannes Viikmaa,
K.-L. Aseri üksikrühma
propaganda pealik.

Kaitseliidu ülema raadiokõne.

Meie riik ja rahvas, elades teiste riikide ja rahvaste keskel, ei saa end eraldada niivõrd, et ükski asi teda ei mõjutaks. Teiste rahvaste liikumised ja voolud, nende uued eluvormid puudutavad meid ja kajastuvad meil kord vähemal kord suuremal määral.

Seepärast, asudes vaatlema üht kui teist meie siseelu tähtsamaid sündmusi, peame konstateerima, et on väliseid faktoreid, mis meiegi juures pole mõjuta jäänud.

Võtame näiteks meie põhiseadused ja nende saamislood.

Asutav Kogu andis meile esimese põhiseaduse. Meil on kõigil teada, missugusel ajal töötas Asutav Kogu. Kogu meie rahvas ja ka Asutav Kogu olid tugevasti mõjutatud Vene revolutsioonist. Vene valitsust loeti rahva vaenlaseks. See vaen valitsuse vastu kandus meilegi üle. Olgu see riigivalitsus või omavalitsus, teda püüti vaadelda sama vaatenurga all ja piirata erakorraliselt. Oli igasuguste komiteede, nõukogude ajajärk. Need olid kõik-võimsad.

Mõlemad meie põhiseadused sündisid erakorralistel aegadel. Erakorraliste aegade sünnitustena ei võinud nad saada ka **vigadeta** ja **puudusteta**. Ja tõesti. Esimene põhiseadus, mis vastu võeti Asutava Kogu poolt revolutsioonilises meeleolus, — kaldus **ühete äärmusesse** — ta sai **ultra liberaalne**, ta andis piiramata võimu **riigikogule**. Teine — praegune põhiseadus, mis sündis ka ebaharilikul ajal, kus mõjutamas olid meie mõtteid uued — juhi — voolud — kaldus **teise äärmusesse**, ta andis **piiramata võimu riigivanemale**.

Selle tõttu, et mõlemad põhiseadused sündisid ja loodi **rahututel aegadel**, — jäi **kuldne kesktee vahele**. Sellele keskteele peame nüüd püüdma, sinna peame välja jõudma.

Selle tee põhialused on härra riigivanem oma otsuse kavast selgesti ära tähendanud. Seal seisab, et Eesti peab jääma rahvavalitsuslikuks vabariigiks, s. o. — rahvas on peremees. Riigipea peab valitama rahva poolt, — s. o. riigipea on **rahva täisvõimeline esindaja**; riigipea moodustab valitsuse jne.

Et aga võimude tasakaalu luua, on rahval veel **teine esindus** — rahvaesindus, — mis saab kahekojaline.

Sellega luuakse kord, — kus äärmustesse sattumine võimata, kus rahva poolt kutsutud asutused saaksid töötada rahus, teineteist täiendades ja tasakaalustades.

Ei tohiks tulevikus juhtuda, et riigivanem või rahvaesindus oma võimukülluses satuksid vastollu rahvaga just võimukülluse pärast, nagu seda nägime esimese põhiseaduse aegu ja nagu praeguse põhiseaduse juures seda juhtuda võib.

Kui üteldakse, et esimese põhiseaduse loomise ajal polnud meil inimesi, kel oleks olnud kogemusi valitsemise alal, siis on see õige. Kuid ka praegune põhiseadus koostati inimeste poolt, kellel neid kogemusi polnud. Praegune põhiseadus koostati veel **erilise rutuga**, sest meeolud, olukord oli sarnane. Selles nähti ummikust pääsmist. Mina arvan, et palju ei eksi, — kui ütlen — tolle aegsete meeleolude juures oleks võinud palju halvemgi põhiseadus vastu võetud saada. Peaasi siis tundus, — et see **põhiseadus ei tohi tulla riigikogult**. Ja nii juhtuski, et saime praeguse põhiseaduse, — mis ei kõrvaldanud esimese põhiseaduse kõiki pahesid, vaid tõi juure nii mõnegi uue pahe.

Kui nüüd peatuda selle viisi juures, mida härra riigivanem on valinud põhiseaduse muutmiseks, siis, olgugi et see uudsus on ja esimest korda käsitamisele tuleb, tundub ometi, et just see moodus õigem on, kui ükski teine ja imestada tuleb, et seda teed enne pole käidud.

See tee, mida valinud härra riigivanem, — tahab esmakordselt anda rahvale kaasrääkimise, otsustamise võimaluse juba akti — põhiseaduse — valmimise protseduuri ajal.

Praegu rahvas võib seisukoha võtta nende põhimõtete kohta, millele saab rajatud tulevane põhiseadus.

On põhimõtted otsustatud jäädavalt, jääb rahval võimalus ka edaspidi kaasa rääkida põhiseaduse valmimisel, sest rahvas valib oma esindajad rahvuskokku. Ta võib neile esindajatele anda kaasa ka oma mõtted ja suunad.

Üks suur ja oluline vahe tundub veel olevat endiste põhiseaduste saamisolude ja eeloleva rahvuskogu hääletamise vahel.

Nüüd on olukord palju rahulikum. Nüüd ei püüta keegi tunnete peal mängida. Nüüd võib rahvas kainealt kõik järele mõtelda; nüüd teeb rahvas **mõistuse** varal oma otsuse. Otsused, mis tehakse rahutuil aegadel, üleskrjutud meeleolus, need otsused võivad endas sisaldada palju eksimusi. Otsused aga, mis kaine mõis-

tuse varal tehtud, peavad neid vigu vähem sisaldama.

Praeguses olukorras võib meie rahvas rahulikumalt, kui kunagi enne, oma sammu kaaluda ja see otsus, mis saab nüüd tehtud mõistuse abil, saab rohkem õnnistust tooma, kui endised.

Mina usun meie Eesti rahva tervesse olekusse, tervetesse arusaamistesse. Mina usun, et meie rahvas annab oma kindla otsuse ja see otsus saab olema **nende mõtete poolt**, mida härra riigivanem üles seadnud. Mina usun veel enam, et poolt hääletajate arv saab olema suure ülekäalus, sest iga teadlik, tõsine eestlane saab aru, mida suurem kokkuvõtte, üksmeel praegustel aegadel, seda parem meile sisemiselt, seda parem meile väliselt.

Arvan, et ühelegi valitsusele ei valmista headmeelt sundabinõudega tasandada siseelu võimalikke ja kahjulikke voole. On palju loomulikum kui rahvas ise kahjulikud eod enda kehast välja juurib ja seega valitsust tema tegevuses toetab.

Ei ole kaugel see aeg, kus meie kohtuasutused oma otsuse langetavad nende kohta, kes **võõraste rahadega, võõraste relvadega vennaverd** meil valada tahtsid.

Mida loomulikumat võiks aga olla, kui et rahvas ise oma otsuse vapside kohta langetaks. Ja see võimalus praegu on. Mida mõjuvam, üksmeelsem see otsus saab, seda põhjalikumalt saab Eesti kehast välja juuritud meile võõras, vastuvõtmatu vaim. Kahe viimase aasta heitlus on seisnud ju ainult selles, et — kas jääb meil püsima ja saab kindlustatud demokraatlik kord, või võtab võimuse juhi-printsiip ja ühe partei süsteem.

Eelolev rahvahääletus tahab olla ja sisuliselt on selle heitluse lõpuvaatus. Sellel hääletusel tähendab iga „poolt“ hääle demokraatia võitu; iga „vastu“ hääle — demokraatia kogu ja juhi-põhimõtte võitu.

Meie rahvas, kes oma loomult on ikka olnud demokraatia, rahvavalitsusliku korra pooldaja, ei saagi teisiti; — ta peab poolt hääletama, kui ei taheta meelega kriipsu läbi tõmmata kõikidest senistest saavutustest, kui ei taheta meelega vastu minna tundmata ja tumedale tulevikule.

On otsus erakorraline ja temast rippuv meie rahva saatus, siis peaks kõrvale heidetama kõik inimlikud nõrkused. Viha, kadedus, endine par-

teiline kuuluvus, isiklik heaolu — kõik need ei tohiks mõjutada selge mõistuse otsust; — veel vähem võiksid need inimlikud nõrkused põhjuseks olla, et üks või teine meie hulgast riiklikule küsimusele risti vastu läheks. Iga tõsine eestlane, kaaludes olukorda, ei saa teisiti, ta annab oma hääle rahvuskogu kokkukutsu- mise poolt.

Mis on põhiseadus?

Mitte igale põlvele ei lange õnn osaks, luua ja rajada riiki. Aeg on need ülesanded meile annud, suur töö on valmina pärandada tulevatele põlvedele. Hea või halb, ole- neb sellest, kuidas meist igatüki tun- neb vastutuse suurust ja sisu, mille eest meid õnnistatakse või neetakse.

Kui olid meie rahvaväed tõrjunud vaenlase kodumaa piiridest ja loo- dud soodne rahu, valdas kõiki mure- tus: mis nüüd enam! Aeg on näida- nud, et pole kerge kanda peremehe kohustusi, riigi siseelu rajamine on sama närvepingutav ja raske, kui oli seista rindel. Vabadussõja päevil suurimaks puuduseks oli varustuse nappus, mis tegi võitluse ja võidu alati raskeks; riigielu sisemisel raja- misel see on võrreldav paljude koda- nikkude teadvuse nappusega. See on põhjuseks, et ollakse ükskõikne, kõi- gutakse pilliroona tuules ikka sinna, kust sosin kõrva meelitavam jne. Ütelus: „las' teised teevad, mis mina tean“, mida kuulduv sageli, kui on kodanikul otsustada üks või teine riiklik küsimus, on kurb tõendus, et ei tunta vastutust ja ei süveneta sel- lesse. Oleme kuulnud: autonoomia, vabariik, demokraatlik vabariik, dik- tatuur, autoritaarne, konstitutsioon, suveräniteet jne. Enne kui ühte neist võtta või jätta, peab mõiste selge olema! 23., 24. ja 25. veebr. s. a. tuleb meil otsustamisele Rahvus- kogu kokkukutsumine, kelle ülesan- deks põhiseaduse ehk konstitutsio- ni väljatöötamine. Siinkohal seepä- rast mõned mõtted põhiseadusest.

Riik koosneb kolmest elemendist: rahvas, maa (territoorium) ja kõr- gem võim (suveräniteet). Rahvas ja maa on arusaadavad. Raskem on võimu küsimus. Mis ta on, kust saa- dud? Riigi kõrgem võim, suveräni- teet, on võim, millest üle ei ole ühtki võimu maises ilmas. Ta on täiesti piirideta. Keskajal oli ta kandjaks valitseja (vürst, kuningas jne.), kes „jumala armust“ oli käskija ja kee- laja jagamatu, piiramatu, võõranda- matu ja igavesti kestva võimuga.

Ma ütlen rohkemgi. Iga vaps, ka see, kes isiklikult kannatada saanud, kui ta tahab olla ja jääda tõsiseks eestlaseks, kellel oma rahva ja riigi huvid kõrgemal kui oma partei hu- vid, ka see peaks hääletama poolt.

Kui meie auväärne hallpea — här- ra riigivanem, kelle elu on olnud lõp- mata võitlus Eesti parima tuleviku eest, on haaranud, veel parimale tu-

levikule vastu minnes, võitluselipu ja kutsub meid kaasa — kas saame minemata jätta? Ei!

Meie läheme temaga kaasa, võitle- me ja võidame! **Rahvuskogu tulgu kokku!**

XVIII sajandist alanud revolutsioo- nid murdsid kuninga võimu ja see jagamatu võim kanti üle rahvale. Kuid rahvas koosneb paljudest in- mestest. Suveräniteet on jagamatu, seega iga rahva liige pidi omama su- veräänse võimu. Või teisiti, pidi loo- dama petlik juriidiline isik rahvast ühe tahtega. Ometi ei evi meist ük- sikhuna keegi suveräniteeti ega ole rahvas kujuteldav isikhuna ühe tah- tega. Kuidas siis?

Riik seesmiselt ehituselt on sot- siaalvahekordade kogu. Kui ei oleks tarvilik kaitse jne., võiks tõesti iga inimene suveräänina elada omas va- litud paigas muistse koopaelanikuna. Riigi tekkimise põhjuseks on olnud inimese tarbed (kaitse, toidu muret- semine jne.) ja on loodud kokkulep- pel. Aluseks vastastikkuses vahekor- ras oli lepe või seadus. Leppe põhjal sündis moraalne ja ühiskondline keha, kes selle akti kaudu ainsuseni jõudis. Nii on see praegugi. Seega suveräänse võimu kandjaks on riigi rahvas ja see avaldub ainult seadus- tes. Seadus on tervik, on kõikvõi- mas, on riigi alusmüür. Seadus on niikaua püha, kui ta teenib ühis- kondlist heaolu. Ei ole ta seda enam, siis tuleb ta muuta. Loojaks peaks olema rahvas. See on võimalik ena- muse otsusega. Ka need, kes olid vastu, peavad enamuse tahtele alis- tuma. Ükskõikseks ei tohi seega keegi jääda, sest teoreetiliselt võib miljonilise rahva juures seadus rah- va suveräänse võimu avaldusena maksvaks saada mõnetuhande hää- lega. Mõnetuhat aktiivset kodanikku valitseb seega sadu-tuhandeid. Praktiliselt ei ole võimalik iga sea- dust rahva kaudu luua. See teeks palju tüli ja ajakulu. Rahvas teeb seda oma asemikkude kaudu. Ent asemikkude tegevusele on tarvilik piir ette tõmmata, muidu nad võiks kõike.

Tähtsaim seadus on see, mis kor- raldab riigi ehitust (valitsemine, jooksev seaduseandlus jne.) ja mää- rab kodanikkude põhiõigused (van- gistamise kord, elukutse valik, usu- vabadus jne.). Seadus, mis neid kü-

simusi lahendab, ongi põhiseadus ehk konstitutsioon. Selle seaduse võ- tab rahvas ise vastu või valib ase- mikud just põhiseaduse väljatööta- miseks. Harilikul parlamendil seda õigust antud ei ole, ehk kui, siis on nõutav suure enamuse otsus.

Mõlemail eelnimetatud viisidel on puudusi. Kui antakse seadus rahvale otsustamiseks, on võimalik „poolt“ või „vastu“. Üks isik viskab „põlve otsas“ seaduse valmis ja pole ime, et see läbi läheb. Vabadustihkav ja kõrge riigiteadvusega prantsuse rahvas hääletas Napoleon III ajal riigi absoluutseks monarhiaks, mida hiljem revolutsiooniga tuli paran- dada.

Teise nõrkus seisab selles, et blan- ko volitustega asemikud on kõik- võimsad. Nad võivad luua riiki, mis- sugust soovivad.

23., 24. ja 25. veebr. ongi meie rahval kui kõrgema võimu kandjal otsus teha hr. Riigivanema esilduse suhtes, kas rahulduda maksva põhi- seadusega, või anda volitus kokku- kutsuda rahva asemikud põhisea- duse parandamiseks või uue välja- töötamiseks. Meie riigijuhtide tar- kus on leidnud kesktee kahe eelkõ- neldud võimaluse vahel. On antud alused, mille raamides võib valmida uus põhiseadus. Seega Rahvuskogu on piiratud võimuga. Rahvuskogule on antud küllalt pikk aeg teha tööd viimistletult, seega nii, et algus ei räägi vastu seaduse lõpule ega kesk- koht luba, mida keelab esimene vee- rand. Ruum ei luba neid aluseid ana- lüüsida, kuid üks olgu alla kriipsu- tatud: „Eestis jääb võim rahvale“. Suveräänne rahvas võib aga luua jälle uue põhiseaduse, kui maksev ei teeni kodanikkude heaolu. See mak- sab ka Rahvuskogu poolt loodud põ- hiseaduse kohta. Kuna tunneme maksva põhiseaduse puudusi, ei tohi olla kõhklejaid: 500.000 poolt häält on eesmärk!

On võimata luua avalikõiguslikku seadust või seadusi, mis omas täiu- ses oleks suutelised korraldama ab- soluutse õiglusega kõiki vahekordi. Palju jääb kodaniku sisemise õig-

lustunde otsustada. Mitte kohus ja politsei ei ole seaduse täitmise kroonideks, vaid kodanikkude riigiteadvus, austus, usaldus ja uhkus oma rahva, riigijuhtide ja ka iseenese üle. Seda näitab Inglismaa. Sajandite jooksul kujunenud n. n. kombeõigus (traditsioonid) võimaldavad valitseda ilmariiki ilma põhiseaduseta. Inglismaal on ainult 4—5 osaliselt oma praktilise väärtuse kaotanud kirjutatud seadust. Neist tähtsamad

1. Magna Charta libertatum. Pärit 1215. a.

Sisu: a) kirikul vabadus vaimulikku valida,

b) feodaal-kohustused kaotada, c) mitte seisuste asemikkude nõusolekuta makse määrata (käib kuninga kohta),

d) isiku puutumatus kindlustada.

2. Petition of Rights (1629. a.).

Kordab sisult osalt eelmist, loetledes üles kuningas Karl I eksimused kombeõiguse vastu (sõjakohtute asutamine, karistussalkade väljasaatmine jne.). Selle seaduse pani parlament maksuma nii, et sundis kuningat kinnitama, keeldudes eelarvet vastu võtmast. Inglise aga parlamendi otsuseta ei maksa riigile pensigi (sentigi).

3. Habeas Corpus Act (1679. a.).

See rajab kodanikkude õiguste aluspõhja. Need kolm ja veel mõned igivanad seadused on Inglismaal ikka uued. Inglise on uhked oma riigile. Kõrge riigiteadvus, kaasalamate (Inglismaal — alam!) üksteise austus ja riiklik üksmeel on parim seadus.

Meil puudub kombeõigus. Peame seepärast oma riigielu korraldama õiglaste seadustega. Seda taotlebki hr. Riigivanema algatus ja sellele läheme üksmeelselt kaasa.

V. PIHLAU,

Ra merirühma plk. ja
Ra algkooli juhataja.

Demokraatlikus vaimus edasi!

Rahvahääletusel 23., 24. ja 25. veebruaril tuleb meil otsustamisele põhjapaneva tähtsusega küsimus, kas jääda praeguse põhiseaduse juure või jõuda rahvavalitsusliku korra juure.

Meie oleme demokraatlikult mõtleval rahvas ja see on juba eestlase iseloom, et me tahame ise endid valitseda ja mitte ainult pimedast peast alluda käskudele, mis ülevalt

tulevad ja mille kohta meil midagi ütelda ega otsustada ei ole. Sellekohaselt ka meie esimene põhiseadus, mille valmistasid meie valitud mehed, oli demokraatlik põhiseadus, ja see ei oleks võinudki teisiti olla. Kuid see põhiseadus oli valmistatud meeste poolt, kellel olid küll kõrged ja õilsad püüded, kuid kellel oma suures enamuses puudusid kogemused rahva ja riigi valitsemise töös ja elus ja me maa muutus parteide omavaheliste võitluste ja söödamaks, kus rahva kasud ja huvid üliväga tihtigi kõrvale olid tõrjutud. Siis muutis me rahvas selle põhiseaduse ja hääletas praegu maksva põhiseaduse poolt. Mitte sellepärast ei hääletanud me seekord oma suures enamuses praegu maksva põhiseaduse poolt, et me oleksime pooldanud peaaegu vastutamata võimu riigis, vaid et me tahtsime hääletada parteide ülivõimu ja ainuvalitsuse vastu. Nüüd on aeg me vaateid kainenandanud ja me näeme neid puudusi, suuri puudusi, mis maksval põhiseadusel on, näeme kuidas ta annab peaaegu piiramata võimu riigi ja rahva üle ühe ainsa isiku kätte, ja mis saab siis, kui seda võimu hakkab kasutama mõni, kes on vastutustundeta ehk kellele võim on hakanud pähe? — Me oleme demokraatlikult mõtleval rahvas ja ei saa pooldada vastutamata võimu riigis ja sellepärast on tarvis, et me astume sedasama demokraatia teed edasi ja et me, enne kui see hiljaks osutub, parandame oma põhiseaduse ja kõrvaldame temast demokraatia vastased puudused. Riigivanem, vana põline rahvaõiguste eest võitleja, soovib meile aga veel rohkemat teha: mitte ainult parandada ja lappida vana põhiseadust, siis ta jääks ikkagi ainult parandatud ja lapitud põhiseaduseks, vaid et me alustame uuesti otseselt otsast peale, et me kutsume kokku rahvuskogu, kes, seistes täiesti demokraatlikul alusel, kuid rikastatud möödunud aja kogemustega, loob meie uue põhiseaduse, mis vastab me oludele ja kus võim on tasakaalustatud. —

See on suur ja vastutusrikas ülesanne ja me mõistame, seda tööd ei või mitte üleöö tõtates teha vaid on õige, kui me seda usaldame oma rahva vilunute ja elukogenud paremate poegade ja tütarde kätte. Riigivanema kava järele saame me vabalt valida neid isikuid, keda me ise tahame ja keda me usaldame, just neid üksikuid inimesi, keda usaldame igaüks oma parema äratundmise järele ja mitte parteide nimekirju, nagu

see enne oli, kus üks ära astus ja teine asemele tuli — see kõik on tagatiseks, et me valitud rahvuskogu vastab ka tõeliselt rahva tahtele ja tema kätte me usaldame selle suure ja vastutusriikka töö.

Nüüd veel üks küsimus: Riigivanema soovi kohaselt Rahvuskogu peab tulema kahekojaline. Mispärast seda? See võib paista, nagu oleks see väikene tagasimineku demokraatia suurte ja kõrgete põhimõtete juurest. — Kuid ta ei ole seda mitte. Esimene koda seisaks koos puht rahva poolt valitud esindajatest. Me usume, et rahvas valib oma paremaid poegi ja tütreid — kuid kõik ei ole siiski mitte põhiseaduse väljatöötamise töös asjatundjad. Sinna kõrvale aga tuleb nüüd teine koda — palju vähemaarvulisem koda — mis koosneb enamasti eriteadlastest ja nendest, kellel on rikkad kogemused. See tagab, et suudetakse palju asjalikumalt ja põhjalikult töötada, kuid need kojad ei saa ka teineteise tööle mitte kammitsaks ega takistuseks olla, sest tähtsamatel kordadel astuvad nad mõlemad kokku ühiseks istanguks, kus hääletusel otsustab hääle enamus. Nõnda otsustab siiski rahva tahe.

Rahvuskogu peab meie riigi elu uueksloojaks saama.

Rahvuskogu tuleb aga ainult siis kokku, kui rahvas 23., 24. ja 25. veebruaril seda rahvahääletusel otsustab.

Al. Alver,

Viru-Nigula malek, propaganda pealik.

1936. aasta 24. veebruar kuju- negu meile kahekordseks suurpäevaks.

On saabumas suurpäev — Eesti Vabariigi 18. aastapäev. Pole küll pikk aeg omariiklust — iseseisvust vaadates ajaloo seisukohast, kuid meil on tehtud selle aja vältel palju tõsist ja riiki ülesehitavat tööd. Õigusega võib praegu mainida, et Eesti figureerib täieõigusliku vabariigina teiste riikide peres.

Polnud sugugi kerge võita vabadust, kuid kerge pole olnud ka riiki viia säärasele kindlale kultuurilisele, majanduslikule ja poliitilisele tasemele, nagu Eesti on praegu, sest 18. aasta vältel on esinenud mitmeid riiki nõrgestavaid tegureid — on tulnud elada üle majanduslikke raskusi, on tulnud võidelda riiki õonestavate sisemiste vaenlaste vastu — see kõik

on nõudnud suuri pingutusi ning enastalgavat tööd meie riigijuhtidelt, kui ka meie riigi kodanikkonnalt.

24. veebruar, Vabariigi aastapäev-olgu selleks päevaks, mil rahuldustundega vaatame tagasi sellele suurele tehtud tööle ning see töö, mis on kandnud rohket vilja, ergutagu meis veel suuremat teotsemisindu, et meie riik — vaba Eesti — tuleviku aastatel kosuks, kasvaks ja tõuseks veel enam tasakaalukamaks ning kindlamaks riigiks.

Tänavune Vabariigi aastapäev omab ka veel teise tähtsuse. Sel päeval me ei piirdu ainult oma riigi ja vabaduse tekkimise, vabadusvõitluses langenud kanglaste meeletuletamisega. Sel päeval tuleb meil anda kindel otsus meie riigijuhtide poolt ülestõstetud küsimustele — rahvuskogu kokkukutsumise ja põhiseaduse muutmise asjus. See päev olgu meie riigi edaspidise heakäekäigu määrajakas ja kindlustagu meile kindel kodurahu.

Juba meie esiisad omasid kaine ja targa mõistuse, tasakaaluka iseloomu ning üksmeele; juba meie esivanemad püüdsid vabaneda võõra võimu alt ja kandsid riikliku iseseisvuse ideed edasi põlvest-põlve, kui hõõguvat tuld — kuni meie praegused ja mitmed manalasse varisenud riigitegelased ning vabadusvõitjad saavutasidki selle kalli vara — iseseisvuse.

Selle idee ja üksmeele vaimus lähme 23., 24. ja 25. veebruaril hääletamiskastide juure ja teeme üksmeelse jaatava otsuse ning näitame, et meie rahval on täielik usaldus riigivanema ja teiste riigijuhtide vastu.

Miks vajab valitsus volitust rahvuskogu kokkukutsumiseks, selle kohta on pikemalt võtnud sõna riigivanem, kaitseväge ülemjuhataja, kaitseväe ülempealik, Viru malevapealik ja mitmed teised kõrgemad riigijuhid, nii et see peaks kõigile olema selge ja neid põhjusi-tereid korrata oleks ülearune.

Eestis on naine poliitiliselt üheõiguslik mehega — naisel on hääleõigus ja võib ennast valida lasta riigikokku (kui ka teistesse esinduskogudesse). Teisest küljest on Eesti naisel ka suuri kohustusi riigi- ja kodu ülesehitamise töös. Eriti suured kohustused on võtnud enese õlgadele naiskodukaitse; on ohverdanud enast kodu- ja riigikaitsele, olles abiks kaitseväele ning osutanud suuri teeneid ka heategevuse alal; on seni oma ülesandeid täitnud täie innu, teadlikkuse ning parema äratundmise järgi.

Ja nüüd, kus uue korra maksma hakkamine tagab naistele need õigused lõplikult, kus uus põhiseadus kindlustab põhjalikuma demokraatliku riigikorra, võib loota, et iga naiskodukaitse liige ülalmainitud päevadel oma häält ei jäta vaka alla, vaid läheb hääletusjaoskonda — kui iseseisev ja vaba eesti naine — ning annab oma hääle rahvuskogu kokkukutsumise poolt.

NATALIE HANIMÄGI,
Naiskodukaitse Põhja-Peipsi
jaosk. sekretär.

Loome endale demokraatliku riigikorra ja kindlustame jääda-va kohurahu.

Õigete sihtide saavutamisel on meil alati juhtijaiks ja teenäitajaiks olnud meie lugupeetud riigimehed härrad Konstantin Päts ja kindral Laidoner, kes ka praegu meil rahva ja riigi saatuse ning hääkäekäigu eest valvel on. Need mehed on ustavad, kelle juhtimisel oleme võidelnud rõõmuga ja ikka võitnud. Nendes olgu meil usku.

Need mehed, kui vilunud riigimehed, äranähes, et praegu meil kehtiv põhiseadus võimaldab üksikisikule — riigivanemale — piiramata võimu riigivalitsemisel, pööravad rahva poole vastuse saamiseks, kas tulevikus kokkuastuva Rahvuskogu poolt meie põhiseadust demokraatia suunas muuta või mitte.

Härra Riigivanema algatus põhiseaduse muutmiseks tuleb meil käesoleva aasta veebruari kuu 23., 24. ja 25. päevadel rahvahääletuse korras otsustamisele, mil oma rahva ja maa tuleviku suhtes seisame jälle väga tähtsa ning otsustava silmapilgu ees. Siin peame igaüks, ka naised nagu mehedki, naiskodukaitse rohke pere koos kaitseväelastega, teadma ja tundma meie rahva hingeelu, teadma seda, et vajame kodurahu, mille säilitamiseks valvel oleme. Teame, et eestlane ei poolda riidlemist, lõpetame siis selle ja asumme 23., 24. ja 25. veebruaril s. a. väga tähtsa riikliku küsimuse otsustamiseks hääletuskasti juurde, ning täidame kodaniku kohuse, milleks meid kutsuvad meie riigijuhid.

Otsustades, kas hääletada põhiseaduse muutmise poolt või vastu ei tohigi meil olla kahte arvamist, vaid ainult üks kindel otsus — poolt. Kuna seda soovivad meile meie praegused riigijuhid, kes leiavad põhiseaduse muutmise vajaliku olevat ja kellelega meie rasketel aegadel alati rõõmuga kaasa oleme läinud. Peaks

meie keskel siiski veel leiduma neid, kes julgevad ja püüavad mõnesuguse väga kavala ettekäände all meile kas sosistama ehk laia suuga rääkima tulla vastuhääletamisest, siis teame, et need üksikud sosistajad ja rääkijad on meie demokraatliku riigikorra, meie rahva ja kodurahu vastased, kellele meie kalli kodu lõhkumiseks pommid taskus ja ässitusõnad suus. Neile pöörame meie, naiskodukaitsejad, selja ja vastame, et kõik Eesti kodanikud, kellel kallis meie kodumaa ja rahva saatuse ning nende tulevane heakäekäik, ihkavad jäädavalt kodurahu ning rahvavalitsuslikku riigikorda, hääletavad meie praegu kehtiva põhiseaduse muutmise poolt.

Rakveres, 3. II 1936.

L. Pallo,
Viru Ringkonna abiesinaine.

Kuidas hääletada?

Mitte midagi välja lõigata, kuid kriips alla tõmmata!

Ei ole küllalt arusaamisest, et on vaja Rahvuskogu kokkukutsumiseks 23., 24. ehk 25. veebr. s. a. poolt hääletada, ei ole ka küllalt, kui välja minnakse hääletama, on vaja ka teada, kuidas hääletada. See vajadus on päevakorra teinud eriti eelseisvaks hääletamiseks, sest hääletus sünnib uue korra järele, nimelt hääletamisedeli maksvaks tegemine.

Senini on toimunud hääletamine ja vallimised kas vastava sedeli „poolt“ või „vastu“ ehk vastava nimekirja väljalõikamise ja selle ümbrikusse panemise teel. Eelseisval hääletamisel ei tule mitte midagi välja lõigata, vaid hääletamisedel antakse tervelt ära. Senini oli võimalik hääletamisedel ehk väljalõigatud kandidaatide nimekiri muutmata kujul ära anda, nüüd aga tuleb vastav sõna „poolt“ ehk „vastu“ allakriipsutada.

Hääletamisedel, nagu allpool toodud hääletamisedeli äratrükist näha, lõpeb kahe ruuduga. Ühes ruudus on sõna „poolt“, teises „vastu“. Kui kodanik tahab hääletada poolt, siis ta kriipsutab alla hääletamisedelil sõna „poolt“, ilma et ta seda ruudukest sedeli küljest ära lõikaks. Allakriipsutada võib kas pliatsiga ehk tindiga. Allakriipsutamise sündigu juba kodus enne hääletamisele minekut.

Poolt hääletajate hääletamisedel — juba allakriipsutatult — on järgmine:

Hääletamissedel.

Riigivanem, juhitud kindlast tahtest viia läbi Eesti Vabariigi riikliku korra uuendused rahvavalitsuslikul alusel, otsustas pöörduda rahva poole volituse saamiseks — kutsuda kokku Rahvuskogu, kelle ülesandeks on riigikorra vajalikkude uuenduste vastuvõtmine.

Selle otsuse kohaselt kutsutakse Eesti Vabariigi kodanikud hääletamisele 23., 24. ja 25. veebruaril 1936.

Eesti Vabariigi kodanikul tuleb otsustada, kas ta pooldab rahva alljärgneva otsuse vastuvõtmist:

Eesti rahva otsus Rahvuskogu kokkukutsumiseks.

Eesti riigivõimu kõrgeima kandjana Eesti rahvas rahvahääletusel 23., 24. ja 25. veebruaril 1936. aastal otsustas:

1) anda Riigivanemale volituse kokku kutsuda Rahvuskogu, kelle ülesandeks on vastu võtta vajalikud parandused maksvas Eesti Vabariigi Põhiseaduses või vajaduse korral töötada välja ja vastu võtta uus Põhiseadus;

2) et Põhiseaduse parandamisel või uue Põhiseaduse väljatöötamisel tuleb Rahvuskogul võtta juhtnööriks, et Eesti jääb rahvavalitsuslikul alusel valitsetavaks Vabariigiks, kus kõrgeim võim on rahva käes ja et Eesti riiki juhivad valitav riigipea tema poolt ametisse kutsutava valitsuse ning kahekojalise rahvaesinduse tasakaalustatud kootööl;

3) volitada Rahvuskogu vastu võtma Põhiseaduse elluviimiseks vajalikke seadusi;

4) Rahvuskogu koosseisu ja tegevuse kohta määrata järgmist:

— Rahvuskogu on kahekojaline;

— Rahvuskogu esimesel kojal on 80 liiget, kes valitakse rahva poolt üldisel, ühetaolisel, otsesel ja salajasel hääletamisel isikuvalimise põhimõtte alusel Riigivanema poolt antavas sellekohases valimisseaduses ettenähtud korras;

— Rahvuskogu teisel kojal on 40 liiget; teine koda koosneb kohtute, omavalitsuste, majandusliikide ja kutsete omavalitsuste, vähemusrahvuste kultuuromavalitsuste, Tartu ülikooli, kaitseliidu ja kirikute esindajaist Riigivanema poolt määratavail alusel ja Põhiseaduse väljatöötamiseks vajalikkude teadmistega ja kogemustega isikute hulgast Riigivanema poolt määratavast kümnest liikmest;

— Rahvuskogu esimene ja teine koda töötavad eraldi; kui lahkuminekute puhul Rahvuskogu kodukorras määratud alustel ettevõetavad kooskõlastamiskatsed jäävad tagajärjetuiks, moodustavad nad Rahvuskogu üldkoosoleku, kus küsimus otsustatakse häälteenamusega;

— Rahvuskogu peab lõpetama temale pandud ülesanded kuue kuu jooksul arvates tema kokkuastumisest;

— Rahvuskogu liikmed ei saa palka, kuid neile tasutakse istungitest osavõtmise kulud.

O l e n

poolt

vastu

(Mida pooldad, see kriipsuta alla!)

Kaitsehiitlastel ei ole vaja seda ainult enese hääle andmisel teada, seda tuleb seletada ka oma kodustele

hääleõiguslistele, seda tuleb seletada ka oma naabritele, et kodanikud, kes meie lugupeetud Riigivanema alga-

tust pooldavad ja heameelel poolt hääletada tahavad, seda ka õieti teevad.

**KÄSUKIRI
VIRU MALEVALE**

nr. 8.

12. veebruaril 1935. a. Rakveres.

§ 1.

Kinnitan Lüganuse kompanis kl. kl. kohtadele järgmiselt:

Ratsakomando pealikuks — mlv. Heino Innus'e ja I. rühma III. jao pealikuks — Johannes Prokov'i, arvates 1. jaanuarist 1936. a.

Õiendus: ljh. nr. 2084.

§ 2.

Viin üle Lüganuse kompani mlv. Eduard Tagam'i Kiviöli üksikrühma koosseisu isiku enese soovil.

Õiendus: ljh. nr. 2088.

§ 3.

Endine Tudu üksikrühma mlv. Karl Nurk, kui Iisakusse elama asunu, lugeda vastuvõetuks Iisaku üksikrühma koosseisu, arvates 15. XII. 1935. a.

Õiendus: ljh. nr. 2075.

§ 4.

Maleva koosseisust ja üksuste nimekirjadest mahakustutada kl. kl. järgmiselt:

I. Rakvere malevkonna koosseisust: Rich. Liivermann kui mittevastav kaitseliidu nõuetele, arvates 11. II. 1936. a.

Roela üksikrühma koosseisust:

Mitmesugustel põhjustel — Jaan Eigi, Reinhold Kongi, Martin Tehvo, Hugo Pihlak, Johannes Sivi, Alfred Tehvo ja Johannes-Evald Jürgenson.

Tegevusest mitteosavõtmise tõttu — Hugo Eigi ja Herbert Lepasaar.

Kaitseväeteenistusse mineku tõttu — Aleksander Puusep ja Johannes Aavel.

Elukoha muutmise tõttu — Erich Dütina, Johannes Lepasaar ja Karl Kõbe. Kõik arvates 19. detsembrist 1935. a.

Haljala kompani koosseisust:

Tegevusest mitteosavõtmise tõttu — Eduard Kõlvald, arvates 8. veebruarist 1936. a.

Õiendus: ljh. nr. nr. 2071 ja 1736.

§ 5.

Lugeda üleviiduks Rakvere valla kompani koosseisust isiku enese soovil elukoha muutmise tõttu Jakob

Juhani p. Feldmann Haljala kompani koosseisu, arvates 25. jaan. 1936. a. Õiendus: ljh. nr. 2071.

§ 6.

Ringkonna koosseisust ja jaoskondade nimekirjadest kustutada liikmeid maha järgmiselt:

Rakvere suurükiväe divisjoni jaoskonna nimekirjast:

Omalt soovil — Helmi Haus, arvates 10. 02. 1936. a.

Haljala jaoskonna nimekirjast:
Elukoha muutmise tõttu — Beniita Matiisen, arvates 7. veebruarist 1936. a.

Õiendus: ljh. nr. nr. 2080 ja 2073.

§ 7.

Nimede muutmise seaduse alusel on oma nimed muutnud alljärgnevad kaitseliitlased:

I. Rakvere malevkonnas:

Osvald Mikhli p. Hals — Heinsoo'ks.

Rakvere valla kompanis — Reinhold-Julius Kallberk — Kaljuveer'iks.

Kiviöli üksikrühmas — Voldemar Johannese p. Elevant — Ranne'ks.
Õiendus: ljh. nr. 2091.

Alguskirjale allakirjutatud:

G. V a h e r,
Kolonelleitnant,
Viru maleva pealik.

Rahvahääletamise Viru ringkonna komitee teadaanded Rakvere linnavalitsusele, Virumaa valla ja alevivalitsustele ning hääleõiguslike kodanike nimekirju pidavaile kaitsevägeosadele.

Hääletamismaterjalid koos jaoskonnakomisjonide protokollidega peavad olema ringkonnakomiteele antud edasi hiljemalt 26-daks veebruariks. Kaugemates valdades, kus pole võimalik seda nii kiirelt teha postiteel, saadetagu materjalid 26. veebruariks kohale vallavalitsuse ametniku või käskjalaga.

XII.

Juhul, kui mingil ettenägemata põhjusel — haiguse või surma korral on vajalik jaoskonna komisjoni koosseisu täiendamine, esinegu vallavalitsus vastava ettepanekuga, kas kirja teel või telefongrammiliselt

hiljemalt 22. veebruaril s. a.

Ühtlasi juhitakse tähelepanu, et jaoskonnakomisjoni istungid on otusevõimelised, kui on koos vähemalt kaks liiget, nende hulgas juhataja või sekretär.

Hääletamisjaoskonnad ja nende asukohad on rahvahääletamise peakomitee poolt ja jaoskondade komisjonide koosseisud — ringkonna komitee poolt määratud alljärgnevalt.

Määratud komisjonide koosseis ja eriti komisjonide juhatajate ülesanded tehtagu asjaoaslistele isikutele teatavaks hiljemalt 5. veebruariks s. a.

TEADAANNE.

Maleva suusatamise võistlused peetakse Rakveres, Tammikus, 16. veebruaril s. a. algusega kell 1000.

Võistlust peetakse järgmistel aladel:

Üldklass.

1. 10. klm. patrullsuusatamine ühes laskmisega (individuaal).
2. 18. klm. suusatamine.

Algajate klass.

3. 4×10 klm. teatesuusatamine (ühtlasi ka individuaal võistlus).
- 10 klm. Vanade klass (35—40 a.) ja vanade kl. üle 40 a.
4. Naiskodukaitse 4 klm. suusatamine.
5. Noored Kotkad 4 klm. suusat. (15—17 a.).

Võistlusest osavõtjate arv igast kompanist kuni 10 võistlejat igal alal.

Tarviduse järel nõuda võistlejate sõiduks maleva staabist 50% hinnalanduse sõiduavaldused.

Võistlejate riietus on vaba, välja arvatud patrull-suusatamine, kus võistlejatel peab olema vormiriietus, v/püss, vöörihm, padrunitask 5 padruniga.

G. V a h e r,
kolonel-leitnant,
Viru Maleva pealik.

A. K a r u k ä p p,
leitnant,
vanem instruktori k. t.